

Column JOUKE

Oud-marathonschaatser en natuurislegende Jouke Hoogeveen schijnt zijn licht over wat hem zoal opvalt in de marathonsport.

Een ode aan de onverslaanbare

In een sport waar herhaling centraal staat, leef ik op bij verandering. Eens in de zoveel tijd wordt vindt er in de marathon een aardverschuiving plaats. Oude krijgers worden opzij gedrukt door nieuwe helden. Gevestigde ploegen verdwijnen naar de achtergrond door nieuwe teams. Harm Visser heeft de ijsvloer opgeschud.

Precies tien jaar geleden was het Gary Hekman die de sport deed kantelen. Met een machtige spierballen-sprint luidde hij het einde in van de dominantie van de ploeg van Jillert Anema. Hij versloeg in de openingswedstrijd in Amsterdam Arjen Stroetinga en Bob de Vries. De beproefde tandemsprint van de Friezen had zijn kracht verloren. Van Werven, de ploeg van coach Roy Boeve en rijder Gary Hekman had vanaf dat moment de touwtjes in handen.

Deze winter, bij de openingswedstrijd in Groningen, werd ons kleine schaatswereldje opnieuw opgeschud. Na bijna tien jaar lijkt er een einde te zijn gekomen aan de dominantie van de ploeg van Hekman en Boeve. Het was Harm Visser die olympisch kampioen mass start Bart Swings en Reggeborgh-rijder Bart Hoolwerf in de sprint versloeg.

De drie wedstrijden daarna won Harm ook. Alsof het nooit anders is geweest. Hier en daar hoor ik al dat mensen de wedstrijden en zijn overwinningen saai beginnen te vinden. Woorden die alle grote kampioenen van zich af moeten laten glijden. Zij zijn de machtige uithangborden van onze mooie sport. Zij zijn de mannen naar wie de jongetjes opkijken.

Menig marathonschaatser zal jaloers zijn op de Jumbo Visma/Unox-rijder uit de Westereen. Hij heeft alles wat een snelle man in het huidige peloton nodig heeft. Met speels gemak laveert hij met zijn handen op de rug van zijn oranje leiderspak door de buik van het peloton. Een heerlijke nonchalance waarachter een diepe concentratie en determinatie schuilgaat.

Zijn belangrijke concurrenten zijn even snel, misschien soms zelfs een beetje rapper. Maar 125 ronden knalhard rondjes rijden verteert geen sprinter zo goed als Harm. Terwijl de monden van zijn concurrenten Bart Hoolwerf, Sjoerd den Hertog en Luc ter Haar steeds wijder open gaan staan om het schreeuwend tekort aan zuurstof te compenseren, kijkt Harm onaangedaan om zich heen. Terwijl bij de pure sprinters Bart en Luc de handen op de knieën worden gedrukt om de benen door de verzuring heen te douwen, zet Harm Mats Stoltenborg of Jorrit Bergsma nog eens op kop om de snelheid in de finale nog wat op te voeren.

Met Bergsma en Stoltenborg als onvermoeibare paardenkrachten tot zijn dienst, is voor de ploeg van Harm, Jumbo Visma, bijna elke wedstrijdssituatie er eentje met zeer hoog winstpotentieel. Mats en Jorrit mogen proberen zonder snelle mannen in hun kielzog zelf de wedstrijd naar zich toe te trekken. Wanneer het toch (zoals steeds dit seizoen) een sprint wordt tussen de beste schaatsers, zetten de superstayers zich gezwind op kop om late uitlopers terug te pakken en rijders met aanvalsplannen de lust tot demarreren te benemen.

Het heeft even geduurd voordat Harm onverslaanbaar werd. Afgelopen twee jaar deed zijn ploeg er ook alles aan om hem in de juiste positie af te zetten, maar bleef de overwinning lang uit. Harm leek moeite te hebben om zich tussen het spierballenvertoon van de groene Reggeborgh-ploeg een plek in de laatste ronde te veroveren. Hij gedroeg zich een als een nieuwkomer. Een vriendelijke jongen uit de rustige streken van Friesland. Een jongen die nog wat schuchter was tussen alle testosteronbommen in de baan.

Of misschien wilde hij het ook wel wat te graag. Was er veel druk. Jumbo Visma/Unox, nieuw in het marathonschaatsen, had flink in hem en zijn ploeg geïnvesteerd. Een uitgebalanceerde ploeg met stayers en sprinters, met Harm als beoogde afmaker. Maar doe het maar eens: nog maar net bij de A-rijders en amper

Portret van Harm Visser door Branka Novakovic

de 20 gepasseerd. Bovendien had Harm vol ingezet op een heel andere droom: hij wilde langebaanschaatser worden. Grote veranderingen in een hele korte tijd.

Ik heb veel nagedacht over de ommekeer in het rijder van Harm. Wanneer verander je van een vriendelijke vent met snelle benen in een killer? Hoe wordt een topper een winnaar? Zijn het de preken van Peter de Vries geweest? Of misschien heeft Ingmar Berga hem iets ingefluisterd? Dat zijn fijne coaches, maar ook mannen die keihard kunnen zijn als het moet.

Of moet ik het meer in de persoonlijke sfeer zoeken. Vanaf januari dit jaar is Harm samen met zijn vriendin Tessa Snoek. Zij schaatst in het landelijk peloton. Zij lijkt iets in Harm losgemaakt te hebben wat voorheen niet naar buiten leek te komen. Na een paar weken samen zijn won Harm de live op de NOS uitgezonden cupwedstrijd in Alkmaar en daarna is hij niet meer opgehouden met winnen. De wat introverte glimlach maakte plaats voor een guitige grimas en een blik van 'ik lust je rouw'.

Met Tessa toog Harm feestend Amsterdam in. Je kon hem ineens tegenkomen op de extravagante Gay Pride, of boven op een berg op een technofeest. Harm is los! Vanuit het gestructureerd trainen om gestaag tijden op de langebaan te verbeteren is Harm een swingende marathonschaatser geworden.

Na een sterke natuurisperiode afgelopen voorjaar merkte Harm losjes op 'best wel leuk, dat natuuris'. God, wat ben ik blij dat ik het niet meer tegen hem in Oostenrijk of in Zweden hoeft op te nemen. Want een sprint winnen na een zware wedstrijd gaat Harm zeker weten dit seizoen ook op natuuris doen. Wanneer hij dit seizoen de 200 kilometer weet te winnen zal 'de onverslaanbare' zijn naam echt eer aan doen.